

Тема 5. ОСОБИСТІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА

Лекція № 8 (2 години)

План:

- 5.1. Типологія керівників.
- 5.2. Поняття стилю керівництва, його особливості й види.
- 5.3. Основні функції керівника.

Лекція № 9 (2 години)

План:

- 5.4. Умови й особливості діяльності сучасного менеджера.
- 5.5. Якості, здібності і навички, необхідні для успіху.
- 5.6. Орієнтири сучасного ефективного менеджера.
- 5.7. Жіночий стиль керівництва.

Самостійна робота (12 годин)

План:

1. Вплив і влада.
2. Лідерство і авторитет.
3. Робота з ситуаційним тестом № 5 “Який Ваш стиль керівництва?”.
4. Робота з ситуаційним тестом № 6 “Орієнтація на людей чи на задачу”.
5. Робота з ситуаційним тестом для жінок № 7 “Чи можете Ви зробити кар’єру?”.
6. Робота з ситуаційним тестом для менеджерів-чоловіків № 8 “Чи знаєте Ви жінок?”.

Література:

1. Зверинцев А.Б. Коммуникационный менеджмент: Рабочая книга менеджера PR.– СПб., 1997. – С. 223.
2. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М., 2004. – С. 512.
3. Немцов В.Д., Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 34; 267.
4. Основы менеджмента / Под ред. В.С.Верлоки, И.Д.Михайлова. – Харьков, 1996. – С. 117.
5. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник. – К., 1995. – С. 171-175.
6. Шатун В.Т. Основы менеджменту. – Миколаїв, 2006. – С. 122-125; 137; 139.
7. Шегда А.В. Менеджмент. – К., 2004. – С. 221.

Семінарське заняття № 5 (2 години)

План:

1. Порівняльна характеристика автократичного, демократичного і ліберального типів керівників.
2. Стили керівництва, їх особливості, види, недоліки та переваги.
3. Умови і правила ефективного застосування різних стилів керівництва.
4. Аналіз і розбір результатів роботи з тестом № 5 “Який Ваш стиль керівництва?”
5. Аналіз і розбір результатів роботи з тестом № 6 “Орієнтація на людей чи на задачу”.
6. Контроль ступеню засвоєння теми за допомогою залікового тесту 5-1.

Доповіді:

1. Поняття типу керівника і стилю керівництва.
2. “Решітка” менеджменту Р.Блейк і Дж.Мутон, – двовимірний опис стилю керівництва.

Теми рефератів:

1. Поняття стилю керівництва, його особливості й види.
2. Основні функції керівника.
3. Правила ефективного застосування різних стилів керівництва.

Основна література:

1. Горлачук В.В., В'юн В.Г., Тарновська Р.В., Сохніч А.Я., Чайка В.Д. Стратегічне управління: Навчальний посібник. – Миколаїв, 2003. – С. 189.
2. Карнеги Д. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей... / Пер с англ. – М., 1994. – С. 49; 542.
3. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М., 2004. – С. 49; 512.
4. Немцов В.Д., Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – К., 2000. – С. 83; 267.
5. Основы менеджмента / Под ред. В.С.Верлоки, И.Д.Михайлова. – Харьков, 1996. – С. 117; 125; 197.
6. Файоль А., Эмерсон Г., Тейлор Ф., Форд Г. Управление – это наука и искусство. – М., 1992. – С. 68.
7. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник. – К., 1995. – С. 160-185.
8. Шатун В.Т. Основы менеджменту. – Миколаїв, 2006. – С. 109-119.
9. Шегда А.В. Менеджмент. – К., 2004. – С. 186.

Додаткова література:

1. Друкер Питер, Ф. Энциклопедия менеджмента. – М., 2003. – С. 147; 269; 325.
2. Скороходов В.А. Менеджмент вищої школи. – Миколаїв, 2003. – С. 75; 87.
3. Юргутіс І.А., Кравчук І.І., Основы менеджменту. – К., 1998. – С. 61.

Семінарське заняття № 6 (2 години)

План:

1. Якості, здібності і навички, необхідні сучасному менеджеру.
2. Особливості жіночого стилю керівництва.
3. Аналіз і розбір результатів роботи з ситуаційним тестом для жінок № 7 “Чи можете Ви зробити кар’єру?”
4. Аналіз і розбір результатів роботи з ситуаційним тестом для менеджерів-чоловіків № 8 “Чи знаєте Ви жінок?”
5. Контроль ступеню засвоєння теми за допомогою залікового тесту 5-2.

Доповіді:

1. Зовнішній вигляд сучасного менеджера.
2. Жіночий стиль керівництва.

Теми рефератів:

1. Вимоги до сучасного стилю керівництва.
2. Орієнтири сучасного ефективного менеджера.
3. Що таке жіночий стиль керівництва.

Основна література:

1. Довгань Л.Є. Праця керівника, або Практичний менеджмент: Навчальний посібник. – К., 2002. – С. 357.
2. Карнеги Д. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей... / Пер с англ. – М., 1994. – С. 83-90.
3. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М., 2004. – С. 42; 338.
4. Основы менеджмента / Под ред. В.С.Верлоки, И.Д.Михайлова. – Харьков, 1996. – С. 125; 197.
5. Почепцов Г.Г. Паблік рилейшнз: Навчальний посібник. – К., 2006. – С. 18.
6. Файоль А., Эмерсон Г., Тейлор Ф., Форд Г. Управление – это наука и искусство. – М., 1992. – С. 273.
7. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: Навчальний посібник. – К., 2004. – С. 31.
8. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник. – К., 1995. – С. 160-185.
9. Шатун В.Т. Основы менеджменту. – Миколаїв, 2006. – С. 121-142.
10. Шегда А.В. Менеджмент. – К., 2004. – С. 251.

Додаткова література:

1. Державна служба в Україні: теорія та практика: Навчальний посібник / За заг. ред. М.С.Іванова, М.О.Багмета, В.С.Фуртатова. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – С. 162.

2. Друкер Питер, Ф. Практика менеджмента. – М., 2003. – С. 31; 162; 313; 380.

3. Скороходов В.А. Менеджмент вищої школи. – Миколаїв, 2003. – С. 12.

4. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: Навчальний посібник. – К., 2004. – С. 32.

5. Юргутіс І.А., Кравчук І.І., Основи менеджменту. – К., 1998. – С. 51.

6. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения. – К., 1993. – С. 57.

7. Якокка Л. Карьера менеджера. – Минск, 2005. – С. 162, 207; 365; 541.

Контрольні питання до теми:

1. Дайте порівняльну характеристику автократичному, демократичному і ліберальному типу керівників.

2. Що таке стиль керівництва, назвіть його особливості і види?

3. Дайте характеристику автократичному стилю керівництва.

4. В чому відмінності демократичного стилю керівництва?

5. Чому існує ліберальний (поблажливий) стиль керівництва і які його ознаки?

6. Що таке “решітка” менеджменту і хто її автори?

7. Як співвідносяться між собою влада і вплив?

8. Назвіть риси особистості керівника, що сприяють ефективному управлінню?

9. На що повинен орієнтуватися сучасний менеджер?

10. Що таке жіночий стиль керівництва, в чому його переваги і недоліки?

Залікові тести для перевірки знань

Тест 5 – 1

1. Стиль управління – це:

А) процес спонукання працівників до високопродуктивної діяльності шляхом використання наявних або створених нових мотивів;

Б) гнучка поведінка керівника щодо співпрацівників, яка змінюється в часі залежно від ситуації і проявляється у способах виконання управлінських робіт апаратом працівників, які підпорядковані керівнику;

В) сукупність типових і відносно стабільних прийомів впливу керівника на підлеглих з метою ефективного виконання управлінських функцій і тим самим завдань, які стоять перед господарською системою.

2. Менеджер повинен володіти такими якостями:

А) відповідальність за доручену справу, вміння поєднати свої інтереси з інтересами колективу і суспільства, розуміння того, що особистість керівника та його праця повинні сприяти державотворчим процесам в Україні, висока працездатність і енергія, ініціативність і новаторство;

Б) компетентність, вміння спілкуватися, швидко і без напруження ввійти в контакт з будь-якою людиною, вміння впливати на людей, виступати публічно як перед співробітниками так і поза межами своєї організації;

В) наявність загальних знань у сфері управління підприємством; компетентність з питань технології виробництва; володіння навичками адміністрування і підприємництва; здатність приймати обґрунтовані і компетентні рішення.

3. Здатність менеджера до саморефлексії – це:

А) здатність встановити міру, способи впливу та обрання відповідних форм контактів з підлеглими.

Б) потреба і вміння самопізнання та об'єктивної самооцінки;

В) вміння спілкуватися, швидко і без напруження ввійти в контакт з будь-якою людиною, вміння впливати на людей, виступати публічно як перед співробітниками, так і поза межами своєї організації.

4. В ролі спеціаліста керівник покликаний:

А) створювати умови, необхідні для плідної спільної праці, цілеспрямованих і скоординованих дій підлеглих, зайнятих у процесах управління і виробництва;

Б) забезпечувати рух системи відповідно до чинних нормативних актів, прийняття заходів для того, щоб не допустити багатоначальності і дифузії розпорядництва;

В) грамотно ставити завдання, компетентно їх аналізувати і ефективно контролювати хід їхньої реалізації, проводити кваліфікований інструктаж.

5. Влада – це:

А) система цінностей, які поділяють усі члени організації;

Б) можливість впливати на поведінку інших;

В) надання допомоги працівникам у реалізації їхніх власних задумів.

Тест 5 –2

1. Стиль керівника – це:

А) процес спонукання працівників до високопродуктивної діяльності шляхом використання наявних або створення нових мотивів;

Б) гнучка поведінка керівника щодо співпрацівників, яка змінюється в часі залежно від ситуації і проявляється у способах виконання управлінських робіт апаратом, який підпорядкований керівнику;

В) сукупність типових і відносно стабільних прийомів впливу керівника на підлеглих з метою ефективного виконання управлінських функцій і тим самим завдань, які стоять перед організацією.

2. Ліберальний тип керівника:

А) відрізняється схильністю до єдиноначальності в гіпертрофованих формах, надмірною централізацією влади, особистим вирішенням не тільки значущих, а й порівняно дрібних питань, свідомими обмеженнями контактів з підлеглими;

Б) прагне до надання підлеглим самостійності відповідно до їх кваліфікації і функцій, які вони виконують; залучає їх до визначення цілей, оцінки роботи, підготовки та ухвалення рішень; створює необхідні для виконання роботи передумови і справедливо оцінює їх зусилля; з повагою ставиться до людей і турбується про них;

В) відрізняється відсутністю розмаху в діяльності, безініціативністю і постійним очікуванням вказівок зверху, небажанням приймати на себе відповідальність за рішення і їх наслідки.

3. Товариськість і дружелюбність менеджера – це:

А) потреба і вміння самопізнання та об'єктивної самооцінки;

Б) здатність встановити міру, способи впливу та обрання відповідних форм контактів з підлеглими;

В) вміння спілкуватися, швидко і без напруження ввійти в контакт з будь-якою людиною, вміння впливати на людей, виступати публічно як перед співробітниками, так і поза межами своєї організації.

4. Психологічний такт менеджера – це:

А) здатність встановити міру, способи впливу та обрати відповідні форми контактів з підлеглими;

Б) потреба і вміння самопізнання та об'єктивної самооцінки;

В) вміння спілкуватися, швидко і без напруження ввійти в контакт з будь-якою людиною, вміння впливати на людей, виступати публічно як перед співробітниками, так і поза межами своєї організації.

5. Виконуючи функцію громадського діяча, керівник покликаний:

А) створювати умови, необхідні для плідної спільної праці, цілеспрямованих і скоординованих дій підлеглих, зайнятих у процесах управління і виробництва;

Б) виконувати різні представницькі функції як всередині колективу, так і поза його межами;

В) грамотно ставити завдання, компетентно їх аналізувати і ефективно контролювати хід їхньої реалізації, проводити кваліфікований інструктаж.